

eP Coses de la vida SOCIETAT

Un repte per al sistema educatiu

El fracàs escolar castiga els alumnes africans

El 45% dels estudiants subsaharians a Catalunya no obtenen el graduat

Els escassos recursos de les famílies dificulten l'aprenentatge dels menors

ELISENDA COLELL CANOVELLES

El 45% dels estudiants d'origen subsaharià no aconsegueixen el graduat escolar a Catalunya quan els correspondria, segons va publicar fa un mes la federació Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) a partir de dades de la Generalitat del 2018. Una xifra molt superior a la de la mitjana de tot l'alumnat (amb una taxa de fracàs del 20%), i també més gran que els estudiants magribins, asiàtics o sud-americans: en aquests col·lectius, els que no es graduen posen un terç dels matriculats. La pobresa i el nivell acadèmic dels pares fan efecte en els menors, alhora que els instituts es confessen «sobrepasats». La Fundació Guné prova d'acompanyar alumnes, pares i instituts per aconseguir que el graduat escolar als 16 anys deixi de ser una utopia per a aquests adolescents.

Mousou Cissokho
MARE SENEGALESA

«El meu fill va haver de deixar d'estudiar i posar-se a treballar en un Burger King perquè a casa no arribaven els diners»

Anna Aliè
FUNDACIÓ GUNÉ

«Acompanyem les famílies i les escoles perquè els alumnes no es trobin tantes barreres»

Jaume Muriel
DIRECTOR DEL DOMUS D'OLIVET

«Els nens porten grans motxilles emocionals. De vegades dono gràcies que cada dia vinguin a l'institut»

MATRIMONI FORÇAT // Diodio va estudiar fins als 11 anys, i poc després la van forçar a casar-se amb el seu cosí. Llavors va decidir

que el seu futur i el dels seus fills passava per una vida lluny del Senegal. Ara sap que ells tampoc ho tindran fàcil. Pot pagar els llibres i els ordinadors perquè l'escola l'hi deixa fer a terminis. I tremola al pensar que la seva filla gran vol estudiar a la universitat. «S'haurà de posar a treballar, no ho podem assumir», diu amb el cap cot.

«S'hauria d'obligar les mares a anar a l'escola, hauríem de crear comitès de dones», somia en veu alta Diankimba Sylla. Ella sí que va poder estudiar al Senegal, però mai va arribar a la universitat. La seva principal tasca era cuidar els seus germans. «No vull que la meua història es repeteixi», afirma, però li va costar suor que la seva filla no abandonés l'ESO. «Treia males notes, he hagut d'estar molt a sobre d'ella». Tot i que reconeix que no totes les famílies poden fer tant d'esforç. «Si no saps ni llegir, ¿què diràs als teus fills?», es pregunta.

INICIATIVA A CANOVELLES // Totes aquestes dones viuen a Canovelles, localitat del Vallès Oriental on la població procedent de l'Àfrica subsahariana es multiplica per cinc respecte a la mitjana catalana. Per aturar el problema, la Fundació Guné ha decidit obrir aquí el seu centre d'operacions. «Insistim als pares perquè els seus fills no deixin d'estudiar i alhora intentem que les escoles siguin més pacients i no els posin deures», exposa Anna Aliè, una de les responsables del projecte.

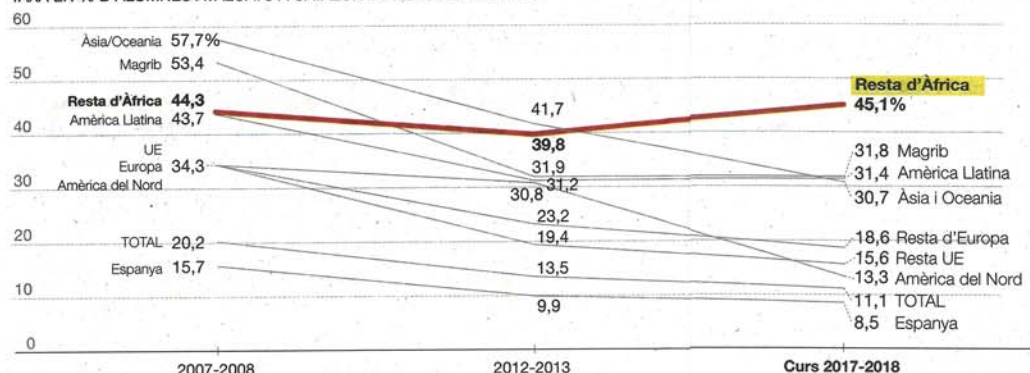
Un dels instituts disposats a afegir-se a aquesta iniciativa és el Domus d'Olivet. El 20% del seu alumnat és d'origen subsaharià i a les aules de primer d'ESO prop del 60% dels nens o acaben d'arribar a Espanya o viuen en famílies molt humils. «Els seus pares tenen feines molt precàries i

Una noia llegeix un llibre a l'institut Domus d'Olivet, a Canovelles.

ALUMNES QUE NO ES GRADUEN A 4T D'ESO

TAXA EN % D'ALUMNES AVALUATS A CATALUNYA, PER NACIONALITAT

Font: Informe Insoact

EL PERIÓDICO

Diankimba Sylla, a la botiga d'alimentació que regenta.

Diodio Ndao, que està a l'atur i embarassat del seu sisè fill.

moltes vegades ells han d'assumir tasques d'adults», reconeix el director, Jaume Muriel, que insisteix que aquesta situació afecta el seu desenvolupament educatiu. «Són nens que porten unes motxilles emocionals que fan por. De vegades fins i tot dono gràcies que vinguin a l'institut», prossegueix Muriel.

És habitual que la majoria dels pares no es presentin a les cites amb els tutors. I si ho fan, molts no entenen el que els diuen els professors. «Tot i que moltes vegades el problema és que els progenitors no veuen la necessitat que els fills estudiïn», afegeix la coordinadora pedagògica, Míriam Rico. Un dels exemples més evidents és que els nens i adolescents «no poden fer activitats extraescolars, ni tan sols reforç escolar», detalla el director, que veu en això un «element de desigualtat». Per canviar-ho, el centre ha aconseguit fons per impartir classes de repàs a aquests nois, però la convocatòria marca que han de ser a la tarda. «No tots podran

Molts pares no poden anar a les cites amb els tutors; d'altres no entenen el que els diuen dels seus fills

La taxa de fracàs és superior a la de magribins i asiàtics, entre els quals un terç no arriben a graduar-se

venir», exposa amb el cap cot. Segons els responsables del centre, el problema no és tant que els nens abandonin els estudis abans de temps, sinó que no aconsegueixen acreditar el graduat malgrat haver estat quatre o cinc anys a l'ESO. «Les famílies ens demanen que repeteixin, però als 18 anys han d'anar-se'n a l'escola d'adults», expliquen.

L'institut no es resigna. Ha implantat mesures com no posar deures per casa, tenir dos professors per classe, no expulsar els nens «perquè no els fa cap bé» i coordinar-se amb els «col·lapsats» serveis socials. Rep recolzament de la Generalitat, però «és insuficient». «El problema es resoldrà amb les generacions futures, quan no vulguin que als seus fills els passi el mateix», augura Rico. =

«Em sento invisible»

Adama Sylla, catalana de pares immigrants, explica les traves que ha trobat en el camí fins a arribar a la universitat

Lluitadora Adama Sylla, que es va independitzar als 17 anys i va aconseguir acabar el Batxillerat.

E.C. CANOVELLES

Adama Sylla ha suat (i molt) per aconseguir un seient en una universitat pública, on estudia comptabilitat i finances. La seva trajectòria explica una lluita a contracorrent. «Mil vegades he començat el curs escolar sense llibres perquè els meus pares no els podien pagar i als professors no els ha importat. Però no he tingut la sort de fer activitats extraescolars o d'anar de colònies, factors que van sumant i l'absència dels quals provoca que molta gent abandoni els estudis», explica. Els seus pares, tots dos analfabets, no podien ajudar-la a fer els deures ni li revissaven l'agenda. «El principal era que poguéssim menjar. Els estudis eren secundaris», detalla.

Quan aquesta jove tenia 14 anys, a l'acabar les classes no anava a estudiar anglès ni a practicar cap esport. «Venia cacauets pel carrer a petició de la meua mare», recorda. Les vacances les passava als camps de Lleida, col·lint fruita amb la seva mare, per reunir 3.000 euros que «havien de durar tot l'any».

Quan va esclatar la crisi, els seus pares van estar un any sense pagar el lloguer i la llum. El seu progenitor va emmalaltir i el seu

germà gran, a punt d'acabar l'ESO, no va tenir cap altra alternativa. «Va començar a robar perquè a casa poguéssim menjar. Eren uns diners que necessitàvem», reconeix. La història va acabar malament. Avui el complex condemna a Quatre Camins.

El desnonament va ser inevitable. «No vaig tenir una davallada en les notes i cap professor va veure cap alarma, ningú em va preguntar si estava bé». Finalment, els serveis socials van tro-

El seu germà gran va deixar l'escola i va començar a robar per necessitat. «Gràcies a ell menjàvem», admet

bar un pis social per a la seva família a Manresa. «Allà vaig decidir posar-me a treballar i pagar-me una habitació per acabar el Batxillerat». Tenia 17 anys. El seu germà petit, en canvi, va decidir anar-se'n al Bages. «Necessitava cridar l'atenció», argumenta ella. Però la resposta del professorat sempre van ser les expulsions. Fins que un dia no va tornar més i es va posar a treballar en una fàbrica. «Em sembla una

mala decisió. Aquest institut va optar per treure's un problema de sobre. L'expulsió era l'últim que ell necessitava». La jove ha mirat de convèncer diverses vegades el seu germà, que ara combina la feina a la fàbrica amb l'escola per a adults.

Una excepció

I amb tot aquest panorama, l'Adama es va posar a treballar en una botiga a la Roca del Vallès. Després, en un restaurant, i més tard, en una ETT. Mentrestant, anava «pagant factures, ajudant a casa i aprovant com podia». Primer es va treure el Batxillerat; després, un cicle superior, i ara, als 23 anys, ha aconseguit arribar a la universitat. «Pateixo pensant com pagaré el curs que ve, perquè com que treballo, no em donen una beca», explica.

Se sent una excepció. «És una lluita contra els elements i et venen moltes ganes d'abandonar». Descriu molts dels docents amb qui s'ha trobat com a «incompetents». «L'escola ha de canviar. La solució no és treure's aquests nens de sobre, sinó ajudar aquestes famílies, que també paguen impostos, és igual d'on vinguin», defensa. «Ens sentim invisibles», conclou. =